

Krajevne novice

Glasilobčine Šmartno pri Litiji

Junij 2022

Letnik 7, številka 4

Iz tokratne vsebine:

20 let Občine Šmartno pri Litiji

stran 3–4

**Gostovanje tamburašev v
Slavonskem Brodu**

stran 14

Šmarski gasilci v Vrtnu Ciciban

stran 5

Florjanova nedelja

stran 15

ISSN 2463-8579

Občina Šmartno pri Litiji

Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji
Elektronski naslov: info@smartno-litija.si
Telefon: 01 896 27 70
Faks: 059 097 480

Uradne ure

Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00
Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00
Petek: 8.00–13.00

Uradne ure župana so po dogovoru,
zaželeno je predhodna najava na
telefonsko številko 01 896 27 70.

**Glasilo občine Šmartno pri Litiji
Krajevne novice**

Prispevke in oglase za naslednjo
številko Krajevnih novic, ki bo izšla
julija 2022, pričakujemo
najkasneje do torka, **28. 6. 2022**,
na elektronski naslov uredništva:
krajevnenovice@bogensperk.si.

Članke, prejete po tem datumu, bomo
objavili v okviru možnosti. Avtorje
prispevkov in naročnike oglasov
naprošamo, naj pri svojem pisanju in
oblikovanju upoštevajo navodila, ki so
objavljena na spletni strani
Občine Šmartno pri Litiji.

Izdajatelj:

Javni zavod Bogenšperk

Odgovorni urednik:

dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:

Katarina Kragelj, Domen Merzel,
Matjaž Hostnik, Manca Vidic in Uroš Pušnik

Jezikovni pregled:

Janoš Železnik

Naslovna fotografija:

Pogled na Šmartno pri Litiji

Foto:

Blaž Bratkovič

Prelom in tisk:

Graf Littus Janez Bric, s. p.;
Biroservis – Mlakar Gorazd, s. p., Ustje 7,
1275 Šmartno pri Litiji

[https://obcina.smartno.si/
mediji/krajevne-novice/](https://obcina.smartno.si/mediji/krajevne-novice/)

**Glasilo izhaja v nakladi
1800 izvodov in je brezplačno.**

ISSN 2463-8579

*Tam, kjer pisana so polja,
kjer doma je dobra volja ...*

V teh dneh se mi je večkrat iz spomina obudil zgornji refren. Predvsem glede vprašanj o preteklem 20-letnem obdobju občine, njenih načrtov, gradnje vrtca, modernizacije cest, gradnje vodovodov ...

Vse to in še več zaznamuje obdobje občine Šmartno pri Litiji v vseh teh 20 letih.

Spomin se mi vrača v leto 2002, ko se je večina v državnem zboru odločila, da podpre možnost za ustanovitev občine Šmartno pri Litiji. Tako je bila v aprilu odločitev z veliko večino podprta tudi na referendumu, končna odločitev pa potrjena 15. junija 2002 z objavo v Uradnem listu RS. Ustanovljena je bila Občina Šmartno pri Litiji.

V vsem tem procesu je bilo vključenih več akterjev. Tu prav gotovo ne morem mimo takratnih predsednikov svetov krajevnih skupnosti, pa svetnikov v Občinskem svetu Občine Litija, predstavnikov političnih strank in seveda članov Sveta Krajevne skupnosti Šmartno pri Litiji.

Uspelo nam je združevati in združiti različne poglede v želji, da območju novonastale občine damo nov zagon. Takrat se je v enem izmed slovenskih časnikov zapisalo: Slovenija bogatejša za novo občino.

Po vseh teh letih lahko zapišem, da je temu res tako. Z začetnimi krči novonastajajoče občine je bila marsikatera odločitev sprejeta v luči takratnega »navdušenja«. Sčasoma pa postajamo občina, na katero smo lahko ponosni. Ponosni na vse doseženo in z načrti, v katere verjamemo, da jih lahko dol-

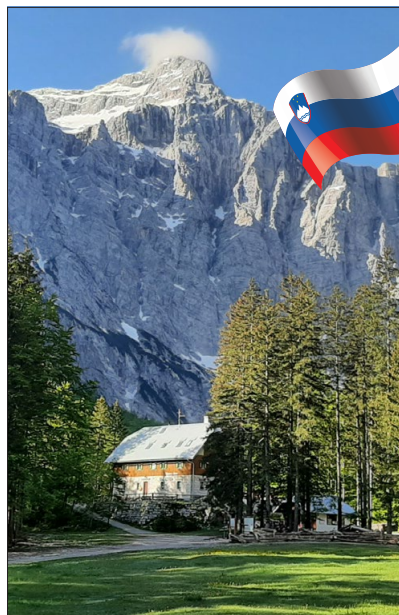
goročno izpeljemo. Seveda je za vsem tem ogromno vzponov in padcev ter na drugi strani različnih pogledov. Pa vendar: kjer doma je dobra volja, nam ni bati uspeha. Zato vsem nam kličem še na mnoga leta. Ob prazniku, dnevu državnosti, pa iskrene čestitke in prijetno praznovanje želim. Srečno.

Rajko Meserko, župan

Obvestilo

Občankam in občanom občine Šmartno pri Litiji so vsak torek od 8.00 do 10.00 odprta vrata direktorja občinske uprave za obravnavo aktualne problematike občinske narave. Obvezna je predhodna najava preko elektronske pošte rajko.grimsic@smartno-litija.si oziroma preko telefona 01 896 28 00. Po izvedeni najavi vam bosta potrjena ura in datum sestanka.

Rajko Grimšič, direktor občinske uprave

*Občina Šmartno pri Litiji, ob dnevu državnosti
in 20. obletnici ustanovitve Občine Šmartno pri
Litiji vabi na slovesnost*

*V deželi
zelenega jutra,*

*ki bo v petek, 24. junija 2022, ob 20. uri na
Staretovem trgu v Šmartnem pri Litiji.*

*Slavnostni govornik na prireditvi s podelitvijo priznanj občine
bo Franci Rokavec, državni svetnik in župan Občine Litija.*

*Kulturni program: Slovenski oktet.
Prireditev bo povezovala Andreja Štubec.*

20let
Občina Šmartno pri Litiji

20 let Občine Šmartno pri Litiji

Vprašanja postavil: dr. Jernej Kotar

15. junija 2022 bo minilo 20 let od ustanovitve Občine Šmartno pri Litiji, zato je prav, da se ob tej priložnosti ozremo nazaj in skupaj z nekaterimi ključnimi akterji obudimo spomin na te usodne dogodke. Dve desetletji se resda zdita kratka doba, toda v tem času se je zgodilo veliko stvari. Mnogo je bilo ljudi, ki so sodelovali v prizadevanjih za ustanovitev naše občine, vendar se ob tej priložnosti z vsemi žal ne moremo pogovoriti. K pogovoru smo povabili prvega župana, gospoda Milana Izlakarja, in zdajšnjega župana, gospoda Rajka Meserka.

Sredi devetdesetih let prejšnjega stoletja je v novih političnih okoliščinah prišlo do drobljenja nekdanj precej velikih občin, in tedaj so se pojavile tudi težnje, da bi Šmartno pri Litiji po dobrega pol stoletja spet postalo samostojna občina. Gospod Izlakar, kaj je botrovalo temu, da se projekt lastne občine ni uresničil že v devetdesetih letih?

V devetdesetih letih so se pojavila prva razmišljanja, ki so bila v glavih nas peščice Šmarčanov, o možnosti odcepitve od Litije in ustanovitve lastne občine. Razširjenost in podpora odcepitvi nista bili dovolj veliki, da bi dosegli točko, ki bi omogočala realizacijo projekta. Vodstvo litijske občine naših zamisli ni niti zaznalo, kaj šele obravnavalo. Potreben je bil čas, da ideja o odcepitvi dozori.

Kaj so bili glavni razlogi za potrebo po ustanovitvi lastne občine? Ali menite, da je bilo Šmartno v odnosu do Litije zastopano?

Ustanovitev lastne občine prinaša večjo samostojnost pri odločanju o tem, kateri projekti se bodo izvajali in kdaj se bodo izvajali. Prav tako je samostojna občina zagotovilo, da se vsa sredstva, ki so namenjena Šmartnemu in okolici dejansko vložijo v projekte

Milan Izlakar

znotraj meja občine in ne zunaj nje, kot se je to dogajalo v času skupne občine. V skupni občini je bilo vedno Šmartno v odnosu do Litije zastopano. V nasprotnem primeru potrebe po samostojni občini ne bi bilo.

Kako so na težnje po odcepitvi gledali člani tedanjega litijskega občinskega sveta?

Večina njih v zgodnji fazi Šmartnemu ni pripisovala večjih možnosti za uspešno odcepitev. V času, ko je projekt odcepitve dobival realno možnost uspeha, pa so nekateri s svojim vplivom poizkušali preprečiti rojstvo nove Občine Šmartno pri Litiji.

Za uresničitev projekta samostojne občine je bilo treba izpolnjevati nekaj pogojev, nič manj pomembna ni bila podpora državne politike. Ali ste imeli tedaj morda kakšnega zaveznika v Državnem zboru?

Pogoje smo imeli, referendum pa je bil dvakrat neuspešen, tretjič nam je uspelo. Za potrditev v Državnem zboru nam je ogromno pomagal Franci Rokavec, zdajšnji župan Občine Litija.

Leta 2002 so se na referendumu volivci izrekli za samostojno Občino Šmartno pri Litiji, vi pa ste postali njen prvi župan. Kako bi vi ocenili dogodek nastanka nove občine? Ali je morda pretirano mnenje, da smo ujeli zadnji vlak za ta korak, saj danes ustanovitev nove občine skorajda ni več mogoča?

Mogoče nismo ujeli ravno zadnjega vlaka, ampak enega izmed zadnjih pa definitivno. Samo nastajanje nove občine je bilo precej garaško delo, a hkrati tudi romantično. Velikokrat smo se z glavo zaleteli v zid. Bili pa smo tako trmasti, da smo se zaletavali, dokler ni v zidu nastala luknja in smo lahko šli na naslednjo oviro. Nasvetov in pomoči nismo bili deležni iz prav veliko koncev. Potrebno se je bilo zanašati na lasten občutek, kaj je prav za naš kraj.

Za nami je že 20 let življenja v samostojni občini. Gospod Meserko, župan ste že dva mandata in tudi vi ste bili dejavni v prizadevanjih za ustanovitev lastne občine. Kaj je bil po vašem mnenju največji izziv za doseg ciljev in kdo vas je najbolj oviral?

Največji izziv v tistem času je bil, kako prepričati akterje (takratne krajevne skupnosti), da po dveh neuspešnih referendumih (pri) stopimo skupaj. Težko bi rekel, da je bil kdo, ki bi neposredno oviral proces ustanovitve nove občine. Je pa res, da obdobje ni bilo najbolj prijazno do novonastalih občin. Zato je prav, da se na tem mestu spomnim takratnih poslancev v DZ Francija Rokavca in Bogdana Baroviča. Oba sta prisluhnila naši pobudi. Nenazadnje pa je našo pobudo kot edino v tistem obdobju potrdil takratni Državni zbor. Seveda pa brez uspešnega referenduma ustanovitve občine ne bi bila mogoča. Tu pa gre prav gotovo tudi zahvala vsem, ki so takrat izglasovali to možnost.

Zakaj je bila po vašem mnenju nujna ustanovitev lastne občine?

Pregled financiranja občin je jasno nakazal možnosti razvoja in načina financiranja. Potencial, ki je (bil) na območju predlagane občine, je bil garant za njen nadaljnji razvoj. Vse to se kaže tudi od nastanka občine dalje. So pa bila obdobja, ko smo vse to premalo izkoristili oziroma bili kot občina premalo dejavni.

Novoustanovljena občina je bila sestavljena iz več krajevnih skupnosti. Na kakšen način ste pristopili k posameznim krajem nekdanje skupne občine in jih prepričali, da se pridružijo projektu nove občine?

Zavedal sem se, da lahko le povezani uspemo. Menim tudi, da se je takratna ekipa zavedala pomembnosti trenutka. Zato sem še vedno hvaležen takratnim predsednikom svetov krajevnih skupnosti, da smo združili moči. Žal mi je, da se teh krajevnih skupnosti v organizacijskem smislu ni obdržalo v takšnem okviru delovanja. To vsekakor je bila napaka takratnega vodstva novonastale občine.

Rajko Meserko

Ali menite, da je ustanovitev občine upravičila pričakovanja ljudi in politike?

Politika je specifični tip organiziranega skupnega življenja prebivalcev in zmožnost, da ga medsebojno trajno vzpostavijo. Ta človeška sposobnost skupnostnega življenja ali »skupnovanja« je tisto, kar je bistvo polis. Gotovo je ustanovitev občine del tega. Ali je le-to upravičilo pričakovanja? Sam menim, da ja. Bi pa verjetno lahko bilo še boljše. Pri tem pa lahko vsak posameznik prispeva po svoji zmožnosti. To je bistvo skupnosti.

V dveh desetletjih je bilo izvedenih več projektov. Katere bi vi ocenili kot najpomembnejše in kateri so kljub drugačnim prizadevanjem ostali neuresničeni?

Vsekakor je bilo v občini izvedenih kar nekaj pomembnih projektov. V vsakem kraju je to najprej ustrezna infrastruktura. Pa naj si bo cesta, vodovod ... V zadnjih dveh mandatih smo prav ob aktivnem sodelovanju krajanov na novo uredili kar nekaj kilometrov cest in jih tudi asfaltirali. Ti projekti so mi najpomembnejši, ker povezujejo in s tem v posameznih okoljih dajejo nov zagon. Odprtih je tudi nekaj t. i. občinskih projektov, za katere pa verjamem,

da bodo dolgoročno tudi dočakali svojo uresničitev. Najbolj mi je žal, da v tem obdobju (še) nismo uspeli s projektom kolesarskih poti.

V zadnjih letih so se na državni ravni večkrat pojavili predlogi o zmanjšanju števila občin. Ali menite, da je občin v Sloveniji preveč? Ali bi v primeru njihovega ukinjanja ta usoda doletela tudi našo?

Vprašanje zmanjšanja števila občin oziroma njihovega ukinjanja se v zadnjem obdobju že kar ciklično pojavlja. Menim, da je to vprašanje preveč populistično in z realnim stanjem nima kaj dosti opraviti. Bolj je na mestu vprašanje regionalizacije in s tem povezovanje občin na področjih, ki so nam skupna. Tu vidim tudi priložnost, da se mogoče še enkrat pretehta kakšna odločitev. Je pa dejstvo, da je veliko malih občin, ki so nadvse uspešne.

Spoštovana gospoda, v imenu uredništva se vama lepo zahvaljujem, da sta si vzela čas in z našimi bralkami in bralci delila spomine na dogodke, ki so pripeljali do ustanovitve lastne občine, na katero smo vsi skupaj lahko izjemno ponosni.

Novice iz
Klišēja

KLİŠE

Avtor članka: Lovro Klinc

Maj je Kliše ponovno napolnil s poletno energijo, saj se je zgodilo kar nekaj večjih dogodkov. Skupaj z mladimi smo raziskovali, kakšni so njihovi problemi, o mladinskem delu smo se pogovarjali na Arubi in izvedli pesniški večer s pesmimi, ki so jih napisali o Šmartnem.

Mesec smo začeli s tradicionalnim obiskom Škisove tržnice. Kliše je v dopoldanskih urah imel svojo stojnico, na kateri so se lahko študenti preizkusili v metanju žogic v tarčo. Najvztrajnejši so na Kardeļjevi ploščadi ostali do večernih ur, ko je zabavo popestrilo več glasbenih skupin, med drugimi tudi Zmelkoov, Siddharta, Mi2, Rock Partyzani in Vlado Kreslin. Škisova tržnica je tako po dvoletnem premoru ponovno združila nešteto študentov v dogodku, ki ga prav zagotovo nihče ne bo pozabil.

Že nekaj dni kasneje, 7. maja, smo na Klišēju izvajali kar dva dogodka. V okviru Ide-

atona smo z mladimi iskali rešitve, ki bi jim omogočile kvalitetno preživljanje prostega časa. Ideatona se je udeležilo več mladinskih organizacij in skupin. Vzdušje je bilo neverjetno, saj smo vedeli, da nobena ideja ni napačna in da smo skupaj zaradi enega samega cilja – izboljšati kvaliteto življenja mladim. Poleg tega se je izvajal še Sejem gramofonskih plošč. Nanj so prišli tako lokalni ljubitelji analogne glasbe kot tudi tisti iz bolj oddaljenih krajev.

Mladim pa ni vseeno niti za kulturo. Tako smo 22. maja zaključili projekt Outsiderji o Šmartnem pri Litiji. Zgrajen je bil iz dveh večjih delov. V prvem je več pesnikov iz

celotne Slovenije obiskalo Šmartno, kjer so skozi voden ogled spoznali, kaj ga naredi tako posebnega. Drugi del, in na žalost tudi zaključni, je bila predstavitev napisanih pesmi na gradu Bogenšperk. Zahvaljujemo se vsem pesnikom za izjemna dela in upamo, da se kakšen dogo-

dek s podobno kulturno vrednostjo izvede še v prihodnosti.

Maj je obarvalo tudi izobraževanje o mladinskem delu na Arubi. Tri naše aktivistke so tako skupaj z mladinskimi delavci iz Sint Martena (Caribbean Education and Culture fund), Anguille (Abba's house), Severne Ma-

kedonije (Assoc. for democratic initiatives), Hrvaške (Drone), Srbije (Center for culture and education) in domačini, Arubčani (CEDE Aruba), iskali odgovore na mnoga vprašanja, ki pestijo mlade po celem svetu. Če tudi tebe zanima sodelovanje v podobnih mednarodnih projektih, se pridruži Klišaju.

Šmarski gasilci v Vrvcu Ciciban

Avtorici članka: Špela Repovž in Jolanda Fele

Končno, po dveh letih korone, smo jih dočakali. Otroci so njihov obisk željno pričakovali in se ga neznansko razveselili.

Konec maja so nam gasilca Peter in Erik ter gasilki Manca in Nika na parkirišču med kulturnim domom in vrtcem razkazali gasilsko vozilo s cisterno in gasilsko vozilo za prevoz moštva. Pokazali so nam gasilsko orodje in opremo. Otroci so prepoznali in poimenovali določena orodja in pripomočke. Vozilo za prevoz moštva so lahko spoznali od znotraj. Kot pravi gasilci so se otroci lahko vanj usedli. Da pa je bila predstavitev še bolj zanimiva, so vklopili tudi sireno – in že so bili pripravljeni na akcijo. Prav vsi so preizkusili brentačo in s curkom vode skušali zadeti tarčo.

Gasilci pri gašenju požara uporabljajo tudi peno. Na nekoliko drugačen način so se z njo srečali tudi otroci. Bosi ali v škornjih so se z navdušenjem zapodili do mesta, kjer je bila pripravljena pena za igro. Ob igri so neizmerno uživali in se zabavali. Po končani akciji so se otroci

umili z vodo iz gasilske cisterne. Za uspešno akcijo so bili nagradjeni. Požrtvovalnima gasilcema in gasilkama smo se zahvalili in si obljubili, da se naslednje leto spet srečamo. Mogoče pa bo kdo izmed otrok že naslednje leto med mladimi gasilci. Šmarski gasilci jih v svoje vrste vljudno vabijo.

Od semen in sadik do samooskrbe dijakov

Avtorica članka: Rebeka Drnovšek, 3. b

S sejanjem ter vzgojo zelišč in paradižnika smo na Gimnaziji Litija pričeli že leta 2019 v okviru projektnega dne Zdrav življenjski slog. Takrat smo prvič sejali domače seme paradižnika sorte volovsko srce.

Po dveh letih uspešnega vzgajanja sadik paradižnika na okenskih policah matematične učilnice smo se v prejšnjem šolskem letu odločili za izvedbo projekta »Od semen in sadik do samooskrbe dijakov«. V okviru projekta smo poskušali dijake seznaniti s pomenom samooskrbe ter pozitivnim vplivom vzgoje lastne zelenjave na fizično in psihično zdravje ljudi. Pokazati smo jim želeli, da pri tem krepijo tudi socialne stike, saj sodelujejo tudi s svojimi starši, babicami in dedki ter njihovo znanje prenašajo in ohranjajo za prihodnje rodove. Na ta način pomagajo, da različne sorte in vrste rastlin ne bi izginile. Projekt nam je lani lepo uspel, zato smo se odločili, da ga letos ponovimo in ga nadgra-

dimo z znanjem, ki smo ga pridobili minulo leto. Nekaj dijakov je lani že pobralo semena, zato smo letos v večini sejali domača semena. Pobudnica projekta je bila profesorica matematike Natalija Zver, v veliko pomoč nam je bila tudi Jasmina Domadenik (poslovna sekretarka na šoli). Priskrbeli sta semena, zemljo, korita in na nas – dijakinje in dijake tretjega letnika – prenašali svoje znanje.

Pričeli smo konec februarja, ko smo posejali paradižnik, papriko, zelje, solato in feferone ter marca še baziliko, čili in brokoli. Letos nismo sejali samo zelenjave, ampak tudi sončnice, nageljne, ameriški slamnik in zajčke. Ko bo topleje, pridejo na vrsto še melone in lubenice. Zaradi odličnih pogojev na šolskem zimskem vrtu rastline zelo dobro rastejo, seveda pa je pomembno tudi redno zalivanje, ki ga dijaki med odmori z veseljem opravljamo. Starše in ljubitelje vrtnarjenja o napredku pri vzgoji zelenjave s fotografijami redno obveščamo preko šolskega FB. Veliko sadik zelenjave smo dijaki, profesor-

ji ter ostali delavci šole že odnesli domov. Kljub temu je sadik še več kot dovolj, zato jih bomo podarili bližnji osnovni šoli, vrtcu, domu starejših občanov in društvu VDC. Dijaki tretjega letnika želimo ohraniti tradicijo vzgajanja sadik, zato smo pod okriljem obveznega izbirnega predmeta ITS k sodelovanju povabili tudi dijake drugega letnika, ki so zavzeto sodelovali pri sejnanju in pikiranju.

Sama vzgoji rastlin nikoli prej nisem posvečala pozornosti, zato sprva nad projektom nisem bila najbolj navdušena, nato pa sem kmalu spoznala pozitivne učinke narave na ljudi in sedaj tudi sama z veseljem sodelujem pri sejnanju. Vsem dijakom bi priporočala, da kdaj med odmorom odložijo svoj pametni telefon in si ogledajo naš zeleni zimski vrt, zatipajo zemljo in se prepustijo občutkom. Spoznala sem, da je stik z naravo primarna človeška vrednota, na katero smo v sodobnem svetu pozabili. Narava je navsezadnje edino resnično bogastvo sveta.

Osnovna šola Šmartno pri Litiji

DEKD 2021: DOBER TEK!

Z objavami zgodb in receptov za stare jedi se pridružujemo aktivnostim ob imenovanju Slovenije za nosilko naziva Evropska gastronomska regija 2021.

Projekt učencev OŠ Šmartno pri Litiji: KAJ PA IZ LONCA DIŠI

Pripovedi o prehrani nekoč in danes

Pripovedovalka: Joži Bregar, Litija

Včasih je bila prehrana drugačna kot danes. Uporabljali smo sestavine, ki so rastle na vrtu. Tudi v trgovini niso imeli na razpolago toliko stvari, kot jih imamo danes. Kruh smo večinoma pekli doma. Zajtrk sem pojedla, preden sem šla v šolo. Mama je skuhala belo kavo in vanjo nadrobila kruh. Včasih sem jedla tudi kruh z domačo marmelado. Malico sem imela v šoli. Dobili smo kruh in razne namaze, zraven smo pili čaj, mleko ali kakav. Kosilo je bilo preprosto, največkrat brez mesa. Meso smo jedli predvsem ob nedeljah, ko je mama skuhala juho, prepražila krompir in naredila solato. Za večerjo smo jedli mlečni gres ali riž ali pa samo kruh. Jedli smo domače sadje in pili vodo ali čaj.

Ob praznikih se je na mizi našlo meso, predvsem od kolin, ki smo jih imeli pozimi. V različnih letnih časih je bila prehrana različna. Poleti so bile zelenjavne jedi, gobe, solata, pozimi pa kislo zelje, repa, krvavice ...

Včasih nismo imeli hladilnikov in skrinj, zato smo morali skuhanu hrano čim prej pojesti. Kuhali smo na štedilniku na drva. Kot otrok in še sedaj imam zelo rada krompirjeve svaljke, nisem pa marala kislega zelja ali prežganke, kar se je do danes spremenilo. Prežganko smo jedli največkrat, ko smo bili bolni.

Pri obrokih se je zbrala večinoma vsa družina, molili nismo nikoli. Kuhala sta ata ali mama, kdor je imel čas. Gospodinjskih aparatov nismo poznali, zato je bilo vse delo ročno. Če je od obroka ostalo kaj hrane, smo jo porabili pri naslednjem obroku ali naslednji dan.

Babičin recept: PREŽGANKA

Sestavine: mast, cela kumina, moka, sol, voda, jajce

Postopek: Na masti prepraži moko. Ko postane rjave barve, dodaj kumino in zalij z vodo. Ko juha zavre, posoli in zakuhaj žvrkljano jajce.

Tako smo kuhali jed včasih. Danes dodamo različne začimbe (paradižnikova mezza, suha paprika, muškadni orešček ...), da ima juha boljši okus.

Moj zapis: V naši družini največkrat jemo makarone, ker jih lahko pripravim sam, in to zelo hitro. Velikokrat pa mami skuha tudi kakšno juho, ki jo pojem pred treningom. Ob nedeljah skoraj vedno jemo nedeljsko kosilo. Najraje jem pomfri in ocvrte lignje, ne maram pa rižote in zelja ter paprike. Rad imam krompirjeve svaljke. V starih časih so jedli veliko manj raznoliko in z manj začimbami, ker so bili bolj revni in so imeli veliko manj hrane.

Zapisal Ažbe Zupan, 8. c-razred

GLEDALIŠKI KULTURNI DAN

V petek, 13. maja, je za učence 9. razreda potekal kulturni dan, na katerem so spoznavali gledališče. Prvi dve šolski uri sta bili namenjeni pogovoru o mladinskem romanu Vinka Möderndorferja – Kit na plaži. Učenci so razmišljali o drugačnosti, o sprejemanju le-te, o tabu temah, predsodkih ... Tisti učenci, ki so roman tudi prebrali, pa so na kratko predstavili glavne junake in temo romana. Osrednji del programa kulturnega dne je bila namreč istoimenska gledališka predstava, ki so jo na odru šolske avle uprizorili učenci gledališke skupine OŠ Brinje Grosuplje pod vodstvom mentorice Mateje Zupančič. Mladi igralci so na odru prikazali odlično igro ter dokazali, da talent in trdo delo prinašata uspeh.

Gledalci so bili nad izvedbo predstave navdušeni, po njej pa so lahko v pogovoru z ustvarjalci predstave iz prve roke izvedeli, kako predstava nastaja ter kakšne izkušnje so si mladi igralci pridobili skozi proces ustvarjanja in ob številnih uprizoritvah na različnih odrih.

Ob koncu smo se vsi strinjali, da je bilo gledališko dopoldne na naši šoli poučno in prijetno.

Maja Šturm Razboršek

OBISK SEJMA ALTERMED

V nedeljo, 22. 5. 2022, so se učenci izbirnega predmeta sodobna priprava hrane, v okviru projekta Ekošola, udeležili sejma Altermed v Celju. Na sejmu so predstavili temo Zdrava hrana nekoč in danes.

Tekom šolskega leta so učenci pripravljali različne tradicionalne slovenske jedi, napisali seminarske naloge na temo tradicionalnih slovenskih jedi posameznih regij, v okviru projekta DEKD „Kaj pa iz lonca diši?“ pa so skuhalo joto in spekli belokranjsko pogáčo ter z njima pogostili učence in učitelje v šolski avli. Pri predmetu sodobna priprava hrane so raziskovali tudi posamezna živila,

ki so jih uporabili pri pripravi navedenih jedi. Ugotavljali so, kako pomembna je lokalno pridelana hrana in kakšen vpliv ima na oblikovanje tradicionalnih slovenskih jedi.

Učenci so na sejmu zelo uživali in se živeli v vzdušje sejmšča.

Mateja Bugar

UREJANJE ŠOLSKE OKOLICE

V petek, 13. 5. 2022, smo z učenci izvedli tehniški dan, pravzaprav kar pravo delovno akcijo, z namenom urediti in olepšati okolico šole. Tehniški dan je bil sicer načrtovan za 22. 4., na dan, ko obeležujemo svetovni dan Zemlje, a smo ga morali zaradi slabega vremena prestaviti v mesec maj.

Učenci in učence so se dela lotili zelo resno in zavzeto, prav tako tudi vsi učitelji, ki so sodelovali pri urejanju okolice. Rezultati čiščenja in urejanja so bili že kmalu vidni, končni rezultat pa je presenetil prav vse, tako učence kot vse učitelje na šoli. Učence je treba res pohvaliti, saj so s svojim delom, predvsem pa z odnosom do čistega okolja pokazali, da jim čisto okolje predstavlja pomembno vrednoto, za katero se splača potruditi.

Učenci so bili za ves trud na koncu tudi nagrajeni, g. ravnatelj je vse nagradil s hladnim posladkom. Prav vsi so bili enotnega mnenja, da takšen tehniški dan z veseljem ponovijo še kdaj.

Boštjan Pogač

USPEHI MLADIH FIZIKOV

»Glej navzgor proti zvezdam in ne navzdol k nogam. Poskušaj razumeti, kar vidiš, in razmišljaj, kako deluje vesolje. Bodi radoveden. Kljub težavam v življenju je vedno nekaj, kar

lahko narediš in kar ti lahko uspe. Pomembno je, da ne odnehaš.« Stephen Hawking Fizika, in v okviru nje astronomija, je izredno zanimiva znanost. Odkrivanje naravnih pojavov in njihovih zakonitosti se pričena že v zgodnji mladosti, v šoli pa je učenje usmerjeno k spoznavanju temeljnih zakonitosti te vede. Spodbude učiteljev vodijo mlade raziskovalce do novih spoznanj in čudenja nad vsakodnevnimi naravnimi procesi. Pozneje se pri marsikom zgodi, da ne vidi uporabnosti in pomena tovrstnega znanja, ki je pogosto tudi težje razumljivo in povzroča celo odpor. Človeška radovednost v kombinaciji z znanjem pa je lahko pot do čudovitih odkritij.

Zanimanje in razumevanje fizikalnih zakonitosti so po temeljiti pripravi v letošnjem šolskem letu dokazali osmošolka Judita Ferlan ter osmošolca Niko Maren in Ažbe Zupan. Učenca sta v marcu na državnem tekmovanju v znanju astronomije osvojila zlati Dominkovi priznanji, v maju pa so se vsi omenjeni uvrstili na državno tekmovanje iz znanja fizike za Stefanova priznanja. Judita in Niko sta osvojila srebrno priznanje, Ažbe pa je bil že drugič v tem šolskem letu zlat. Čestitke vsem trem!

Samo Škrabanja

Aromaterapija in zelišča za zdravje v Domu Tisje

Avtorica članka: Irena Špela Cvetežar, direktorica Doma Tisje

Aromaterapija in zelišča za zdravje in vitalnost domačega okolja je skupen projekt Doma Tisje, Zeliščne kmetije Hanuman in Društva Lojtra, v sofinanciranju s stani Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in RS v okviru programa razvoja podeželja (RS 2014–2020). V okviru projek-

ta smo si partnerji zadali različne naloge in aktivnosti, ki jih od lanske jeseni pridno uresničujemo. Povezovanje in sodelovanje vseh partnerjev smo začeli uresničevati z izobraževanjem o aromaterapiji v Šoli za aromaterapijo in parfumeristiko Magnolija, ki jo vodi Nina Medved. Veliko teoretičnega znanja o eteričnih oljih, rastlinskih oljih in hidrolatih smo povezovali s kemijo, botaniko in drugimi znanji, ki so potrebna za učinkovito in varno uporabo aromaterapevtskih pripravkov. Pilili smo vonjanje eteričnih olj in pripravo aromaterapevtskih aplikacij in se navduševali nad mavrico vonjav, ki nam jih daje narava.

Pridobljeno znanje smo v pomladnih dneh podelili s stanovalci v skupini za samopomoč in uživali v vonjih eteričnih olj in pri-

pravili izdelke za lajšanje različnih težav. V okviru projekta je v mesecu maju potekala tudi zasaditev zdravilnih zelišč. V matičnem domu smo zasadili kar 100 zelišč na grede na grajskem vrtu, zeliščnem vrtu enote Nagelj in v medovitem parku. V enoti Litija smo zelišča posadili v 13 loncev, ki jih bomo namestili na terase v vsako gospodinjstvo skupino.

S stanovalci se veselimo delavnic v izvedbi Zeliščne kmetije Hanuman. V juniju bo med nas prišla gospa Monika Mulej in nam predstavila dejavnost njihove kmetije in možnosti uporabe zdravilnih zelišč. Delavnice bodo potekale v matičnem domu in v enoti Litija. Lahko se nam pridružite. Datume bomo objavili na spletni strani in Facebooku, na katerih smo zapisali tudi vse o omenjenem projektu.

Točka za starejše

Avtorica članka: Anita Molka, Razvojni center Srca Slovenije

RAZVOJNI CENTER SRCA SLOVENIJE

DEVELOPMENT CENTRE OF THE HEART OF SLOVENIA

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

V okviru LAS projekta Točka za starejše je bil uspešno izveden še zadnji sklop delavnic za bodoče koordinatorje točk za starejše in zainteresirane prostovoljce. Zavod Oreli je delavnice izvedel v živo in preko spleta, in sicer smo se na temo projektnega vodenja srečali 5. aprila v Kulturnem domu Janka Kersnika v Lukovici, na temo vzpostavitve točk za starejše pa 21. aprila v Knjižnici Šmartno pri Litiji. Vseh 22 udeležencev je zelo aktivno sodelovalo in na koncu prejelo tudi potrdila o opravljenem izobraževanju.

Projekt se izvaja v občinah Litija, Šmartno pri Litiji in Lukovica, udeleženci delavnic pa prihajajo iz Društva upokojencev Šmartno pri Litiji, Občine Litija, Doma Tisje, Kulturnega društva Javorje, Krajevnega odbora Rdečega križa Rafolče, Društva upokojencev Lukovica, Razvojnega centra Srca Slovenije in LAS Srce Slovenije. Sodelujejo tudi številni prostovoljci.

Delavnico o projektne vodenju je vodil mag. Roman Renner, svetovalec Zavoda Oreli. Seznanili smo se s ciklom projekta, tj. s pripravo ideje, prijavo projekta na razpis ter njegovo izvedbo, pri čemer sta vodja projekta in njegova ekipa ključna za uspeh, zato so bile predstavljene tudi njihove ključne veščine. V skupinah smo nato pripravili konkreten idejni projekt »Vikend prostovoljstva«, kar nas je še

bolj povežalo in okrepilo z novimi znanji. Prostovoljka Zavoda Oreli Špela Drobnič, mag. soc. je izvedla delavnico o vzpostavitvi informacijske točke za starejše. Odgovorili smo si na vprašanja, zakaj je pomembno, da ima občina svojo informacijsko točko na spletu in v fizični obliki, kako ta deluje, kakšni koordinatorji so najbolj primerni, kakšna znanja in veščine naj imajo in kako vzpostaviti točko, da bo aktivno delovala. Vsaka točka bo namreč ponujala ključne informacije za starejše na enem mestu, objavljene bodo tudi pomembne novice o dogodkih s področja pomoči starejšim v občini ter s področja prostovoljstva in samopomoči.

Tanja Rozina, Občina Litija

»Predavanja in delavnice na temo »Točka za starejše« so me obogatile z novimi znanji in

drugačnim pogledom na starejše. Spoznala sem nove ljudi in izredno dobre predavatelje iz Zavoda Oreli. Predstavili so nam različne sklope znanj, s pomočjo katerih bomo lahko postavili infotočko za starejše tudi v občini Litija. Naše okolje jo resnično potrebuje.«

Nada Pintar, Društvo upokojencev Šmartno pri Litiji

»Udeleženci izobraževanja iz občin Litija, Šmartno pri Litiji in Lukovica smo pridobili nova znanja in veščine, ki nam bodo koristile pri prostovoljskem delu s starejšimi. Hvaležni smo Zavodu Oreli iz Kamnika za izjemno strokovno izvedbo delavnic.«

Martina Ozimek, mag. družb. inf., direktorica Zavoda Oreli

»Zelo smo pozitivno presenečeni nad številom udeležencev in nad njihovo prizadevnostjo. Upam, da bodo navdušenost ohranili, saj so pridobili veliko znanja.«

V naslednjih mesecih se bo na podlagi raziskave med občinami in organizacijami, ki se zavzemajo za kakovostnejše življenje starejših, pripravila analiza obstoječih storitev za starejše v posamezni občini, ki bo podlaga za aktivno izboljševanje obstoječih storitev in uvajanje novih. Na podlagi rezultatov se bo za vsako partnersko občino pripravila strategija razvoja storitev ter vzpostavila mreža prostovoljcev.

V drugi fazi, ki se bo pričela izvajati v začetku leta 2023, bo v vsaki od teh občin vzpostavljena »infotočka«, ki bo nudila pomoč in podporo starejšim ter koordinirala delo prostovoljcev.

Omogočeno bo sprejemanje telefonskih klicev in elektronske pošte, starejši pa se bodo lahko v času uradnih ur tudi osebno oglasili.

Lepo vabljeni, da se tudi vi priključite mreži prostovoljcev za pomoč starejšim. Kontaktirajte nas na: anita.molka@razvoj.si ali 01 896 27 10.

Projekt sofinancirata Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja RS 2014–2020. Organ upravljanja, določen za izvajanje Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020, je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Za vsebino je odgovoren LAS Srce Slovenije.

Predstavniki Zavoda Oreli so se vsem prisotnim iskreno zahvalili za aktivno sodelovanje in prizadevnost.

Društvo diabetikov Litija in Šmartno

Avtorica članka: Mihaela Amršek, predsednica

Težko pričakovana sprostitev ukrepov pandemije COVID nam je omogočila, da smo 5. 4. 2022 izvedli Zbor članov Društva diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji v Bistrotju Valvasor v Litiji.

Našim članom smo poročali o delu v društvu oziroma o realiziranih aktivnostih. Glede na to, da je bila v letu 2021 še vedno prisotna pandemija in naše delo omejeno, smo programe izvedli skoraj v celoti in po priporočilih NIJZ, predvsem zaradi varnosti naših čla-

nov. Našemu vabilu na zbor članov so se odzvali tudi povabljeni gostje. Z Občine Litija nas je s svojo prisotnostjo počastila podžupanja gospa Lijana Lovše, iz društva MDI Litija in Šmartno pri Litiji podpredsednica gospa Vera Bric, iz DU Šmartno pri Litiji predsednik gospod Boris Žužek in podpredsednik Društva diabetikov Trbovlje gospod Franc Simčič. Na zboru članov smo podelili dve zlati priznanji ZDDS za delo v društvu. Na predlog IO Društva diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji je Zveza društev diabetikov Slovenije podelila zlato priznanje za delo v društvu dvema dolgoletnima članoma: nekdanji predsednici in sedanji članici izvršnega odbora Društva diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji ge. Rudolfa Pogačar in našemu dolgoletnemu članu in članu IO ter vodniku pohodov g. Alojzu Hauptmanu.

Ga. Rudolfa Pogačar se je v Društvo diabetikov Litija včlanila leta 2003. V decembru 2011 je bila na predlog IO pozvana, da prevzame delo predsednice društva. Naslednje leto je bil na zboru članov na

njeno pobudo sprejet in potrjen predlog oz. sklep, da se člani obeh občin, Litije in Šmartnega pri Litiji, združijo pod skupnim imenom društva, in sicer Društvo diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji. S tem želimo povedati, da je ga. Rudolfa Pogačar postala predsednica društva diabetikov obeh občin. Poleg desetih rednih aktivnosti, ki potekajo še danes, je v svojem mandatu od leta 2012 do 2019 kot predsednica zaslužna tudi za nekaj pomembnih odločitev v društvu. Omenili smo že združitev članov Litije in Šmartnega, potem pa tudi za dogovor z MDI o souporabi prostorov za delovanje društva za dobo 10 let, kot soorganizator je društvo gostilo državno tekmovanje iz znanja o sladkorni bolezni, organiziralo ozaveščanje občanov o nevarnosti sladkorne bolezni po 18 krajevnih skupnostih Šmartnega in Litije ter ozaveščanje mladih na osnovnih šolah v Litiji in Šmartnem za 8. in 9. razred ter Gimnaziji Litija z naslovom »Sladkorna bolezen in mladi«. V letu 2015 je društvo med prvimi društvi v Sloveniji organiziralo prikaz postopka oživljanja z avtomatskim defibrilatorjem v gasilskih enotah občin Litija in Šmartno, v osnovnih šolah in na Gimnaziji Litija. Še vedno je članica IO in s svojimi dolgoletnimi izkušnjami in znanjem veliko pripomore k delu društva.

G. Alojz Hauptman je leta 1998 na povabilo takratne predsednice ge. Darje Zupančič postal član DD Litija in član IO. Vodil je tudi pohode, organizirane s strani društva. Dvanajst let je sodeloval s predsednico Darjo Zupančič. Leta 2012 se je DD Litija na pobudo novo izvoljene predsednice ge. Rudolfje Pogačar pridružilo še DD Šmartno pri Litiji. Tudi takrat sta bili njegovo delo v IO in vodenje pohodov nepogrešljivi. V tem obdobju je vložil veliko svojega prostega časa in prostovoljnega dela za obnovo društvene pisarne. G. Alojz Hauptman je še danes nepogrešljivi član IO in izjemen vodnik pohodov, ki jih društvo organizira **vsak četrtek v tednu**. Na vsak pohod, ki ga vodi dva- do trikrat na mesec, se zelo dobro pripravi, tako da si predhodno ogleda traso pohoda in s tem vsem udeležencem zagotovi edinstveno doživetje. Opiše, predstavi in pokaže vse znamenitosti in lepote obiskanega kraja ter njegovo zgodovino. Vsi, ki ga v našem in tudi drugih društvi dobro poznamo, si želimo, da bi imeli tako voljo in doslednost pri svojem delu, kot jo ima g. Alojz, in dobro vemo, da za g. Alojza besede ne zmorem, ne morem, nimam časa, ne obstajajo – kljub njegovi življenjski sopotnici, sladkorni bolezni.

OBVESTILA

Meritve krvnega sladkorja, krvnega tlaka, kisika v krvi, holesterola in trigliceridov

Zadnje meritve pred poletnimi počitnicami bomo izvedli v sredo, **6. 7. 2022**, v društveni pisarni **od 8.00 do 10.00**. Z meritvami nadaljujemo zopet jeseni, v septembru.

Pohodi

16. 6. 2022: Borovničeva pot–Janče–Podgrad: odhod ob 7.00 z avtobusom, vodi **Alojz Hauptman**

Prejemnika zlatih priznanj ZDDS ga. Pogačar in g. Hauptman s predsednico društva go. Amršek

23. 6. 2022: Zaključni spomladanski pohod: Ljubno ob Savinji–Koča na Travniku: odhod ob 7.00 z avtobusom, vodi **Jože Pavli Plavanje in vadba**

Poteka ob sredah 16.00–17.00 v bazenu Pungrt, Šmartno pri Litiji, pod strokovnim vodstvom vaditeljice, predvidoma do 22. 6. 2022.

Kopanje

Omogočamo vam tudi nakup celodnevni kopalni kart za kopanje (čas ni omejen) na treh destinacijah Zdravilišč Krka: v Dolenjskih in Šmarjeških Toplicah ter v Talasu Strunjan.

V času počitnic, v mesecu juliju in avgustu, društvo nima predvidenih aktivnosti. O njih vas bomo obveščali zopet v mesecu septembru. V društveni pisarni bomo v času poletja prisotni ob uradnih urah: ob ponedeljkih in sredah 8.00–11.00. Društvo bo zaradi dopusta zaprto 3. 8.–17. 8. 2022.

Želimo vam lepo, sončno, predvsem pa zdravo poletje!

Knjižnica Litija

Avtorici članka: Andreja Štuhec, Aleksandra Mavretič

POLETAVCI

Knjižnica Litija mlade bralce Poletavce in NajPoletavce vabi k poletnemu branju. Letošnji nagradi za izžrebanega bosta set za badminton in set za tenis na plaži (prispeva ju Hervis).

Pravila sodelovanja so objavljena na spletni strani knjižnice, zgibanke pa dobite v naših knjižnicah. Projekt se zaključi septembra: z žrebanjem in podelitvijo priznanj in majic. Več na poletavci.si oziroma na spletni strani Knjižnice Litija.

BRALNA ZNAČKA – BRALNA MAJČKA 2021/2022

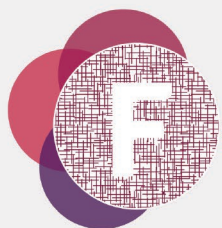
Branje za bralno značko se je zaključilo. Letos je bralo 1186 osnov-

nošolcev in 231 cicibanov. Pri projektu, ki vključuje oblikovanje motivov, nakup in tisk majic in je za knjižnico velik finančni zalogaj, so nam pomagali donatorji: TSC Laba, d. o. o., Dobrdim, d. o. o., KPS, d. o. o., Založba Epistola, d. o. o., Telekomunikacije Breskvar, s. p., Slikopleskarstvo Marjan Jereb, s. p., Trgograd, d. o. o., Predilnica Litija, d. d., Palva, d. o. o., Elektro Jani, s. p., Herz, d. o. o. in Makplast, d. o. o. Vsem prisrčna hvala za pomoč pri projektu spodbujanja branja pri mladih. Vsem mladim bralcem čestitke, mentorjem pa hvala za pomoč. Lepe počitnice želimo!

POLETNI DELOVNI ČAS

V poletnih mesecih splošne knjižnice poslujemo po poletnem urniku: julija in avgusta bosta knjižnici v Litiji in Šmartnem odprti pol dneva: ob ponedeljkih in četrtek popoldan, od 12. do 19. ure. Ob torkih, sredah in petkih pa dopoldan, med 7.30 in 14.30, z izjemo Knjižnice Šmartno, ki bo ob sredah zaprta. Urnik bo objavljen tudi na naših knjižnicah in spletni strani.

#festivalbogensperk ●●●

FESTIVAL
BOGENŠPERK

Užij poletje!

Ta mesec na sporedu:

PAVLOV
17. junij
19.00
grad Bogenšperk

Jan
na gradu
BOGENŠPERK
eventim 1. 7. 2022

8. julij
20.00
grad Bogenšperk
KUD Vajkard: Resno moteni

Okusi z gradu
15. julij
18.00
grad Bogenšperk

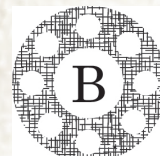
23. julij
20.30
grad Bogenšperk
NINA PUŠLAR

Festival Bogenšperk

junij - julij

info@bogensperk.si
01 898 78 67
FB Grad Bogenšperk
FB TIC Šmartno
grad
Bogenšperk

Musica viva – koncert narave

**JAVNI ZAVOD
BOGENŠPERK**

Avtorica članka: Petra Vrh Vrezec

Narava nas v vseh svojih izjemnih pojavnih oblikah – barvitem krilu metulja, občudujočem petju slavca ali lepoti oblik in vonjav rastlin – ne more pustiti ravnodušnih. S pestrostjo živih bitij nam narava vsakodnevno deli navdih, zato je burila domišljijo številnih umetnikov; slikarjev, pesnikov in skladateljev.

Danes pa narava ob neobzdranem razvoju človeške družbe z veliko hitrostjo propada. Ker besede, da bi ljudje spremenili svoje poglede in ravnanja do narave, ne prepričajo dovolj, smo se odločili, da bomo spregovorili v drugačnem jeziku, ki ga predvsem vsi občutimo: z glasbo. Ob spremljevalnih sporočilnih besedilih o naravi ter čudovitih fotografijah boste poslušali glasbene mojstrovine najboljših klasičnih skladateljev – Franza Schuberta, ki je s klavirjem z izjemno spretnostjo orisal lahko šviganje postrvi v potočku; Camilla Saint-Saëna in njegovo oponašanje slavčevega petja v vokalu, ki obudi naše srce itd.

Glasbeniki, ki združujemo tudi poklic naravoslovnih ved, bi pri poslušalcih radi zbudili ljubezen do narave in zavest, da moramo za njeno ohranjanje sodelovati vsi, vsak po svojih močeh. Na »programski voz« smo naložili varstvo narave, ohranjanje naših voda, gozdov in predvsem – biodiverzitetno ali raznoživost. Z glasbeno-scensko predstavo »Raznoživost v glasbi« skušamo približati RAZNOŽIVOST ljudem vseh poklicev, vseh starosti in zanimanj. Naravo imamo radi vsi, od nje smo odvisni, zato prisluhnimo njenemu šepetanju! Dokler je še čas ...

 Vodna perunika
(ilustracija: Jurij Mikuletič)

Nastopajoči:
Nejc Jenko – tenor
Marjana Hönigsfeld
Adamič – klavir
Intermezzo:
Petra Vrh Vrezec – sopran
Tadej Horvat – klavir
Grad Bogenšperk,
23. 6. 2022 ob 19.30
Organizatorja:
Inštitut LUTRA in
Javni zavod Bogenšperk

Rakar (ilustracija: Jurij Mikuletič)

Soška postrv (ilustracija: Jurij Mikuletič)

Parada učenja

Avtorica članka: Marta Kotar

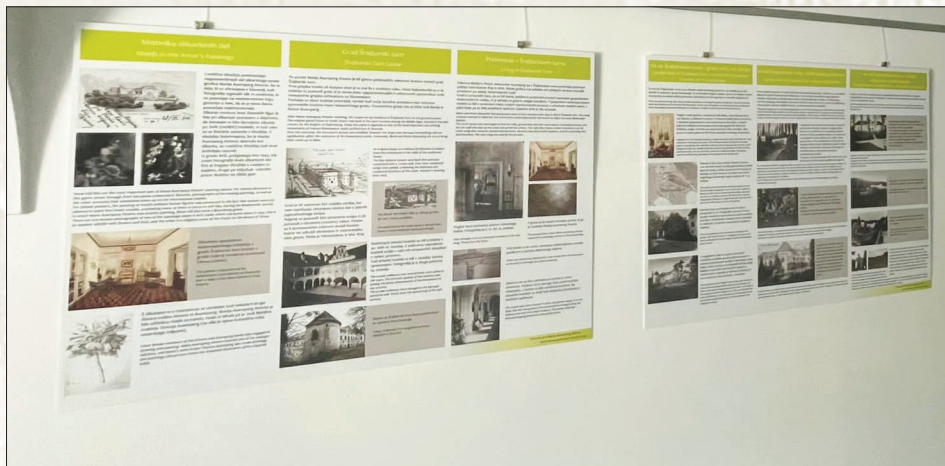
Javni zavod Bogenšperk je 25. maja sodeloval na dogodku Parada učenja v Litiji, ki je potekal v sklopu akcije Tedni vseživljenjskega učenja.

Gre za najvidnejšo kampanjo, ki poteka po vsej Sloveniji in spodbuja vseživljenjsko učenje. Letošnja rdeča nit dogodka je bila Učenje nekoč, danes in jutri, pestro kulturno dogajanje v dopoldanskem času pa smo popestrili s predstavitvijo kulturnega programa Javnega zavoda Bogenšperk in Festivala Bogenšperk, muzejske dejavnosti na gradu ter evropskega projekta Cvetlična kultura podeželja. Zahvaljujemo se vsem radovednim obiskovalcem za čas, ki so ga namenili Javnemu zavodu Bogenšperk.

Gostujoča razstava Cvetlična pot Marije Auersperg Attems

Avtorica članka: Marta Kotar

V galeriji Knjižnice Litija smo na začetku maja postavili gostujočo razstavo o življenju in delu slikarke Marije Auersperg Attems z naslovom Cvetlična pot Marije Auersperg Attems. Nastala je kot rezultat projekta Cvetlična kultura podeželja, ki ga Javni zavod Bogenšperk izvaja skupaj z Arboretumom Volčji Potok. Razstava o življenju in delu znamenite slikarke je predvsem poučna in prežeta z nostalgijo, saj poudarja slikarkino natančnost in botanične detajle,

ki so pomagali pri ohranjanju informacij o rastlinah z grajskih vrtov. Te so postopoma prišle na vrtove naših prababic in babic. Razstava bo junija gostovala v Knjižnici Franceta Balantiča v Kamniku, julija pa bo na voljo za ogled v knjižnici v Šmartnem pri Litiji. Vljudno vabljeni na ogled! Projekt sofinancirata Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja RS 2014–2020.

Iz dela RKS OZ Litija

Avtorici članka: Danica Sveršina in Irena Videc

Rdeči križ Slovenije se je tudi letos vključil v obeleževanje mednarodnega praznika svetovnega dneva Rdečega križa, 8. maja, in Tedna Rdečega križa Slovenije, ki tradicionalno poteka od 8. do 15. maja in tako nadaljuje tradicijo dobrih del. Obeleževanju praznika Rdečega križa Slovenije se je pridružil tudi RKS Območno združenje Litija s svojimi aktivnostmi, ki imajo tudi letos poudarek na preventivno-zdravstveni dejavnosti, nudenju pomoči ljudem v stiski, pridobivanju novih znanj in spoznanj ter aktivnostih, kot so: terenske meritve pritiska, sladkorja in holesterola, prikaz temeljnih postopkov oživljanja, uporaba defibrilatorja, obiski po domovih in domovih za starejše in še veliko drugih aktivnosti, ki so v korist občanov. V mesecu maju so bili sprejeti med mlade člane RK učenci osnovnih šol na podlagi pristopne izjave staršev za članstvo otroka. Za zaupanje naši največji in najstarejši humanitarni organizaciji – Rdečemu križu – smo se staršem zahvalili. Še enkrat hvala, ker tudi vi, starši, našim najmlajšim kažete pot humanosti in solidarnosti!

21. OBMOČNO PREVERJANJE ZNANJA IZ PRVE POMOČI IN GIBANJA RK

Po dveh letih premora, ko zaradi ukrepov preprečevanja širjenja virusa covid-19 nismo smeli organizirati preverjanja, nam je letos uspelo organizirati 21. območno

preverjanje znanja o dejavnosti Rdečega križa ter nudenju prve pomoči ob nesreči za učence višjih razredov osnovne šole na območju občin Litija in Šmartno pri Litiji. Na območno preverjanje se je prijavilo šest ekip osnovnošolcev višjih razredov. Dve ekipi iz OŠ Šmartno pri Litiji, dve iz POŠ Dole pri Litiji ter po ena iz OŠ Gabrovka - Dole in OŠ Gradec.

9. 5. 2022 so učenci ekip pisali teoretični del preverjanja. V torek, 10. 5. 2022, je v avli Občine Litija potekal še praktični del preverjanja. Po pozdravu predsednice RKS OZ Litija je vodja preverjanja ga. Erna Sajovic Roglič, dr. med. prisotnim razložila potek preverjanja, ki obsega teoretični in praktični del usposobljenosti. Učenci posamezne ekipe so oskrbeli poškodbo, vsi pa so prikazali temeljne postopke oživljanja z uporabo učnega defibrilatorja. Vsaka poškodba oziroma primer se je točkoval skladno z zahtevnostjo poškodbe in ocenjevalne pole, ki jih je pripravil organizator.

Največ točk in s tem prvo mesto je osvojila ekipa prve pomoči iz OŠ Šmartno 1, drugo mesto ekipa OŠ Šmartno 2 ter tretje mesto ekipa POŠ Dole pri Litiji 1.

Ekipa OŠ Šmartno 1 se je uvrstila na **regijsko preverjanje znanja**, ki je potekalo v sredo, 11. 5. 2022, v Kočevju. Učenci so pokazali svoje znanje s pisanjem teoretičnega dela preverjanja, praktični del pa je potekal na treh deloviščih, kjer je bilo potrebno pokazati znanje prve pomoči v različnih situacijah. Ekipa iz OŠ Šmartno je zasedla končno 2. mesto.

Vsako leto povabimo vse učence, ki so se udeležili preverjanja znanja prve pomoči, njihove mentorje in ostale sodelujoče **na nagradni izlet**, ki smo ga organizirali 14.

maja 2022. Odpravili smo se v Koper, kjer je tisti dan potekalo državno preverjanje znanja prve pomoči za učence osnovnih šol. Po sprehodu po Kopru in ogledu delovnih točk preverjanja smo se odpravili v Lucijo na kosilo. Podelili smo priznanja vsem sodelujočim ekipam in njihovim mentorjem. Posebno priznanje je prejela Glorija Baš iz OŠ Šmartno za največ zbranih točk v teoretičnem in praktičnem delu preverjanja. Sledilo je sproščeno popoldne v Portorožu, kjer so najpogumnejši zaplavali v morju. Hvala vsem, ki ste pomagali, da smo uspešno izvedli območno preverjanje znanja iz prve pomoči.

RAZPIS ZA LETOVANJE OTROK V LETU 2022

Območno združenje Rdečega križa Litija vabi otroke, da počitnice preživijo v MPD Frankopan Punat na otoku Krku od 3. 7. do 13. 7. 2022 ali v MZL RKS Debeli rtič od 16. 8. do 23. 8. 2022.

Zdravstveno letovanje sofinancira Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. ZZZS določa, da se zdravstvenega letovanja lahko udeležijo le tisti otroci in šolarji, ki imajo v medicinski dokumentaciji zapise o večkratni hospitalizaciji (dva in več zapisov v času od preteklega razpisa od 30. 1. 2021 do 11. 3. 2022) ali so bili pogosteje bolni (dva in več zapisov v medicinski dokumentaciji v času od preteklega razpisa od 30. 1. 2021 do 11. 3. 2022). Letovanje je subvencionirano za otroke z zdravstvenimi težavami in za otroke iz socialno ogroženih družin. Polna cena letovanja znaša 450,00 EUR. Prispevek na otroka se bo zmanjšal s sofinanciranjem ZZZS in lokalne skupnosti.

Prijavnice za letovanje boste lahko dobili

na šolah, v otroških ambulanzah v ZD Litija, na sedežu RKS OZ Litija. V celoti in čitljivo izpolnjene prijavnice lahko otroci ali starši oddajo na RKS OZ Litija čim prej oziroma do zapolnitve prostih mest.

RAZPIS ZA VODITELJE NA ZDRAVSTVENEM LETOVANJU IN

Lilin vrtljak

Avtorica članka: Aleksandra Krnc

Razstavo naših likovnih del na gradu Bogenšperk, ki je bila na ogled od januarja do konca aprila 2022 in si jo je ogledalo 1500 obiskovalcev, med drugim tudi iz tujine, smo zaprli. Hkrati pripravljamo odprtje

KOLONIJI OTROK NA DEBELEM RTIČU 2022

Rdeči križ Slovenije – Območno združenje Litija organizira zdravstveno letovanje in kolonijo otrok v Mladinskem zdravilišču in letovišču RKS na Debelem rtiču od 16. 8. do 23. 8. 2022. K sodelovanju vabimo prostovoljke/-ce za vodenje skupin otrok in

nove likovne razstave na temo »Kako so živeli včasih ob reki Savi«, ki se je zgodila 19. 5. 2022 v Mestnem muzeju Litija. V tem mesecu so bile naše aktivnosti v ateljeju usmerjene v kiparjenje.

V skupini Lila piše ustvarjamo sodobno poezijo pod strokovnim mentorstvom pesnice in pisateljice Stanke Hrastelj. Naša članica Magda Groznik je z recitacijo sodelovala

mladostnikov, starih od 6 do 14 let. Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- starost najmanj 20 let,
- izkušnje pri delu z otroki,
- znanje osnovnih plavalnih veščin.

Prijave zbiramo na naslovu RKS Območno združenje Litija, Trg na Stavbah 1, Litija ali na elektronski pošti litija.ozrk@ozrks.si.

v programu ob odprtju spominskega obeležja, posvečenega čebelarji pravdi, Jelka Jantol pa je osvojila 1. mesto na literarnem natečaju »Litija moje mesto«.

70 let mesta Litije smo obeležili 28. maja 2022, ko je Lila organizirala slikarski in fotografski ex-tempore v Litiji. V pripravi je tudi že drugi otroški likovni ex-tempore. Veselimo se tudi sodelovanja v tednu vseživljenjskega učenja.

Veterani na volilnem občnem zboru

Avtor članka: Karlo Lemut

Bila je sobota, 26. marca 2022, ko so se člani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Litija - Šmartno zbrali na rednem volilnem občnem zboru združenja. Dobra udeležba in veselo razpoloženje že na začetku sta potrdila dejstvo, da se veterani radi družimo in obujamo spomine na dogodke v času vojne za samostojno in neodvisno ter suvereno Republiko Slovenijo.

Po prihodu praproščaka s praporom našega združenja v dvorano in izvedenem veteranskem dejanju ter izvolitvi organov volilnega občnega zbora je vodenje občnega zbora prevzelo delovno predsedstvo. Predsednik območnega združenja Ivan Lovše

je zelo pregledno predstavil aktivnosti našega združenja, ki pa tudi v letu 2021 zaradi epidemioloških ukrepov ni uspelo izvesti memorial Riharda Urbanca – športno in družabno srečanje članov območnih združenj ljubljanske pokrajine.

Naše združenje pa je v letu 2021 ob podpori in soglasju Občine Litija uspelo obnoviti in prestaviti pomnik na vojno za Slovenijo v park osamosvojitve na Valvazorjevem trgu ob lipi, ki je bila posejana junija 1991. leta. To je bilo pomembno dejanje in dolgoletna želja našega združenja.

Tudi minulo leto je območno združenje posebno pozornost namenilo svojim članom, ki so se znašli v materialni ali socialni stiski. Ob tem jim je nudilo tudi pomoč pri uveljavljanju denarne pomoči, v nekaterih primerih pa člane tudi oprostilo plačila članarine. Na podana poročila o delu združenja in finančnem poslovanju v letu 2021 ni bilo pripomb ter dodatnih predlogov. Prisotni na zboru so soglasno sprejeli tudi program dela in finančni načrt našega območnega združenja za leto 2022.

V nadaljevanju so člani združenja za novo mandatno obdobje izvolili organe Območ-

nega združenja veteranov vojne za Slovenijo Litija – Šmartno:

Predsedstvo: Ivan Lovše, predsednik; Drago Kovič, podpredsednik; Radovan Petje, sekretar; Miran Zupančič, član; Karlo Lemut, član; Franc Stopar, član; Jože Kos, član

Nadzorni odbor: Janez Škrbanja, predsednik; Matjaž Urbanc, član; Rado Poglajen, član

Častno razsodišče: Boris Žužek, predsednik; Peter Oblak, član; Henrik Prijatelj, član

Praporščaki: Jože Kos, Ivan Meserko, Martin Lindič, Janez Jurič

Vodje komisij: Igor Medved, mentor športa; Zdravko Železnik, strelstvo; Aleksander Jovanovič, nogomet; Drago Vozelj, ribištvo; Marjan Jerič, kegljanje; Izidor Mlakar, pikado; Rado Poglajen, pohodništvo; Igor Medved, smučanje

Volilni občni zbor združenja sta pozdravila podžupanja Občine Litija Lijana Lovše in župan Občine Šmartno pri Litiji Rajko Meserko.

Ob zaključku volilnega občnega zbora se je predsednik našega združenja Ivan Lovše zahvalil Olgi Mali za dolgoletno sodelovanje in ji izročil zahvalno listino.

Novice iz MDI Litija in Šmartno pri Litiji

VABILO

Vse člane, podporne člane in simpatizerje Medobčinskega društva invalidov občin Litija in Šmartno pri Litiji, so. p. vabimo na prireditev, s katero bomo počastili 40. obletnico delovanja društva. Prireditev bo potekala v dvorani Kulturnega centra Litija v petek, 17. 6. 2022, ob 18. uri. Pozdravnim nagovorom, podelitvi priznanj in krajšemu kulturnemu in zabavnemu programu bo sledilo druženje v predvorju kulturnega centra. Pričakujemo, da se boste slav-

nostnega dogodka udeležili v čim večjem številu.

Vljudno vabljeni!

Bogomir Vidic, predsednik društva

LETOVANJE BOL NA BRAČU

Po dogovoru z agencijo Travel Tilago (lastnik Lovre Gačina) bomo tudi letos letovali v Bolu na otoku Brač v hotelu Bonaca *** od 1. 9. do 8. 9. 2022.

Cena na osebo: 520,00 EUR, za nečlane 540,00 EUR; turistična taksa znaša 10 EUR na osebo. Vse sobe so klimatizirane in imajo balkon. Ob paviljonu se nahaja zunanji bazen s sladko vodo. Letovišče se nahaja v bližini plaže. Deset minut hoje je oddaljena peščena plaža Zlatni Rat, ki je svojevrsten fenomen, saj menja obliko glede na smer vetra.

Storitev vključuje:

- avtobusni prevoz Litija–Bol–Litija

- **7x ALL INCLUSIVE:** samopostrežni zajtrk, kosilo in večerja, popoldanska kava, domače brezalkoholne in alkoholne pijače v all-inclusive baru od 10.00 do 24.00 in v restavraciji ob obrokih, predstavnik, ki bo skrbel za jutranjo telovadbo, animacijo, športne aktivnosti, coris zavarovanje in odpovedni riziko. Ta velja za primer smrti, nesreče ali nepričakovanega poslabšanja zdravstvenega stanja, hujše nesreče ali smrti ožjih svojcev, kar zavarovancu onemogoča potovanje. Oseba o tem prinese potrdilo zdravnika specialista ali dokazilo pristojne institucije.

Prijave zbiramo v društveni pisarni. Ob prijavi sporočite, s kom boste bivali v sobi. Doplačilo za enoposteljno sobo znaša 130,00 EUR. Akontacijo v višini 100 EUR na osebo zbiramo v društveni pisarni. V pri-

meru, da letovanje ne bo izvedljivo, vam bomo vrnili celotno kupnino. Vsi invalidi s sabo vzemite člansko izkaznico.

ŠPORT

Medobčinsko društvo invalidov Litija in Šmartno pri Litiji tudi v tem letu nadaljuje s športnimi dejavnostmi. Vreme je bilo naklonjeno balinarjem, saj so ves zimski čas aktivno preživeli na balinarskem igrišču. Ostale športne aktivnosti so se izvajale v našem novem domu – pikado, namizni

tenis in šah. Kegljači in strelci so izvajali svoje dejavnosti v temu primernih objektih. Moška ekipa **pikada** se je udeležila prijateljskega tekmovanja v Mislinji. **Strelci** so meseca marca na območnem tekmovanju v Ljubljani dosegli normativ za udeležbo na državnem prvenstvu, ki je bilo 2. aprila, tudi v Ljubljani. Uroš Kneževič je zasedel 3. mesto, Ana Mohar in Tonček Ribič pa 4. mesto, vsak v svoji kategoriji. Ferdinand Kunstelj se je v Celju udeležil območnega tekmovanja v **kegljanju**. Žal

ni dosegel normativa za državno prvenstvo.

Društvo invalidov Trbovlje je bilo organizator območnega prvenstva v **balinarju**. Ženske (Ana Mohar, Marija Molka, Vera Groznik in Darinka Krafogel) so zasedle 2. mesto, moški (Rajko Groznik, Ferdinand Kunstelj, Branko Brinovec in Lado Obolnar) pa odlično **1. mesto**. Obe ekipi sta se uvrstili na državno prvenstvo, ki je bilo v Trbovljah 4. 6. 2022.

Ana Mohar, vodja športnih sekcij

Gostovanje tamburašev v Slavonskem Brodu

Avtorica članka: Nataša Zavšek

Člani tamburaškega orkestra Šmartno si močno prizadevajo za medsebojno sodelovanje s tamburaši in tamburaškimi zasedbami po vsej Sloveniji. Zadnjih nekaj let so močne vezi spletli s tamburaškimi prijatelji orkestra Akord iz Celja.

Poleg rednega medsebojnega sodelovanja članov obeh orkestrov na tamburaških seminarjih, srečanjih in koncertih so v mesecu maju gostovali v Slavonskem Brodu, ki je pobrateno mesto z mestom Celje, v katerem deluje orkester Akord. Njihova posebnost so inštrumenti kot del orkestra, ki ne sodijo v tamburaško zasedbo – flavta, violina, trobenta, klarinet, timpani, bobni ... Ker je jedro orkestra tamburica, so za letošnje gostovanje v pobratenem mestu Slavonski Brod na Hrvaškem okrepili tamburaški del in povabili Tamburaški orkester Šmartno k sodelovanju. Nekaj članov se je na povabilo z veseljem odzvalo in nemudoma so prijeli za tamburaške inštrumente. Skupaj z glasbenimi prijatelji so se v soboto, 21. maja, v dopoldanskih urah z avtobusom odpravili

v gostujoče mesto. Po uspešni generalki na odru **Glasbene šole Slavonski Brod** so ob 19.30 pričeli s koncertom, na katerem je zazvenel pester program avtorjev klasičnih in tamburaških skladb: **L. Anderson, J. Nji-**

koš, J. Gregorc, A. Ketelbey, A. Piazzolla, E. De Curtis, E. Kalman, G. Verdi. Program so popestrili **pevska solista Nataša Zupan in Matic Zakonjšek, flavtistka Mirjana Brežnik in klarinetist Bernard Belina ter solist na bisernici Amadej Prepadnik.** Orkestru je dirigiral **Matjaž Brežnik.**

Z lepimi spomini, novimi izkušnjami in še močnejšimi prijateljskimi ter glasbenimi vezmi smo se v nedeljskih večernih urah tamburaši vrnili v domače Šmartno pri Litiji. Tudi prihajajočih glasbenih projektov se bomo lotili z medsebojnim sodelovanjem, saj le tako okrepimo delovanje in prepoznavnost tamburice tako v slovenskem okolju kot v domačem Šmartnem, ki letos obeležuje 130 let prve tamburaške zasedbe.

Pomladni koncert MePZ Zvon

Avtorica članka: Katarina Kragelj

Po dveletnem premoru, ko je zaradi epidemije zastalo družabno življenje, smo v nedeljo, 29. maja 2022, na gradu Bogenšperk pripravili pomladni koncert, na katerega smo povabili goste, ki so se vsi po vrsti radi odzvali našemu vabilu.

Vreme nam je sicer ponagajalo, a kjer je volja, se naredi prav vse. Na koncert smo se pripravljali od sprostivne ukrepov. Naša zborovodkinja Marija Celestina je izbrala pesmi, ki smo jih pridno vadili, in njena zamisel, da k sodelovanju povabimo še mlada dekleta, godalni kvartet s klarinetom, je bila zanimiva. Tako so nas pri treh pesmih spremljale Neža Dacar, Hana Hostnik, Ana Kokalj, Tinkara Hostnik in Ema Celestina. S svojimi glasovi so pripomogle k boljši uglašenosti zbora, prav tako pa tudi nekaj naših prijateljev, ki nam radi pomagajo. Pri nekaterih pesmih nas je spremljal harmonikar Dušan Kotar, ki je tudi kasneje na družabnem srečanju poskrbel za dobro voljo.

V goste smo povabili ljudske pevke iz Trsta, ki nosijo zanimivo ime

Stu ledi in jih vodi Anastasia Purič. Pripravile so zanimiv in pester program ljudskih pesmi, ki so jih tudi same predstavile. Naše gostje so si ogledale grad Bogenšperk in so se med nami zelo dobro počutile. Ob koncu koncerta je zadonela skupna pesem ob spremljavi instrumentov.

Ni pa bil to od sprostivne ukrepov naš edini nastop. V petek, 20. maja 2022, smo s svojim petjem razveselili stanovalce Šmelca v Litiji. Prijetno je bilo in tudi tam je donela harmonika, spremljal nas je Tomaž Kosem.

V začetku junija smo šli zapet še v Dom Tisje. Zelo smo veseli, da se bomo v nedeljo, 19. 6. 2022, pevci lahko po dveh letih zopet družili na Taboru pevskih zborov v Šentvidu pri Stični. Konec junija bomo spoznavali lepote naše domovine, gremo namreč na zaključni izlet. Novo pevsko sezono bomo pričeli s pevskim vikendom konec avgusta v kraju, kjer še nismo bili, in oktobra nas čakata dve gostovanji, na eno gre z nami tudi naša Folklorna skupina Javorje.

»Vi jim dajte jesti« ali sveti Duh na delu

Avtorica članka: Zala Kokalj

V sklopu župnijskega misijona v Šmartnem pri Litiji, ki poteka pod geslom »Vi jim dajte jesti« (Mt 14, 16), je med 6. in 8. majem 2022 v župnišču potekal vikend za mlade. Vikend je v sodelovanju z mladimi iz župnije Šmartno pri Litiji organiziral program POTA, ki deluje pod okriljem Katoliške mladine.

Začetne nezaupljive poglede in zadržane pogovore smo po uvodni igri in pozdravu nadomestili s sproščenim klepetom in že je sledil prvi nagovor. Preko Jezusovega govora o kruhu življenja smo razmišljali o svoji poklicanosti, ki izvira iz ljubečega odnosa z Njim. Takoj za tem smo imeli priložnost, da smo misli, dvome in skrbi o naših poslanstvih predali Očetu ob adoraciji v cerkvi. Dan smo zaključili z družabnim večerom in ob igrah pozabili na to, da ekipe iz programa POTA še nekaj ur nazaj nismo poznali. Naslednji dan nas je iz jutranje zaspanosti prebudila tema o Svetem Duhu. Če smo prej o njem razmišljali kot o umirjenem golobu, je bilo nekaj minut nagovora dovolj, da smo spoznali, da gre pri tretji božji osebi bolj za neukrotljiv ogenj, ki gori tudi v nas, zato smo poklicani, da ga ponese med druge. Konkretno napotke za to sta nam zaupala člana iz skupnosti Emanuel.

Nato je prišel čas, da smo se tudi sami podali med ljudi. V misijonu po domovih in v domu starejših občanov smo premagovali svoje strahove in skušali vsejati drobna semena vere. Po vrnitvi v župnišče smo si med seboj podelili izkušnje in presenečeni ugotavljali, da je Bog poskrbel za prijetnejša srečanja, kot smo jih pričakovali. Hkrati nas je presenetila bližina »misijonov«, ki se pogosto skrivajo že na

vogalu domače ulice. Sledila je še zadnja tema dneva, ko smo ob izzivu grajenja stolpa odkrivali, kako svojo poklicanost uresničevati v odnosih z drugimi. Razmišljali smo o izzivih grajenja skupnosti in o tem, kakšen je naš doprinos k temu. Izkušnjo moči skupnosti smo lahko doživeli še isti večer na slavnem koncertu, na katerem sta se nam pridružili skupini Svetnik in Stična bend. Enoglasno slavljenje Gospoda z rokami v zraku in pogledi uprtimi proti nebu je zagotovo izkušnja, ki se nam je zapisala globoko v srce. Navdušenje smo v nedeljo poneli med ostale župljane pri zaključni sveti maši.

Poslavljanje so spremljala razmišljanja o župniji kot skupnosti, ki ji pripadamo. Kot smo ugotavljali že prvi dan, se je ponovno izkazalo, da milosti Svetega Duha pogosto opazimo šele, ko se ozremo nazaj. Ob molitvi, igrah, pogovorih, šalah, smehu in pomoči drug drugemu smo nevede tkali vezi naše mladinske skupnosti v župniji. Zahvala za to velja tudi spremljevalni ekipi programa POTA, duhovnim spremljevalcem in vsem, ki so z molitvijo pripomogli k izvedbi vikenda. Za konec smo prosili še za božji blagoslov, da bi vsejana semena vzkli in bi znali navdušenje in prejete milosti ponesti na svoje domove.

Florjanova nedelja

Avtor članka: Uroš Pušnik

Zunanjo slovesnost ob godu sv. Florjana smo v šmarnski fari praznovali letos malce kasneje, in sicer v nedeljo, 15. maja 2022; godovne zahvalne slovesnosti se je v župnijski cerkvi udeležilo okoli 60 gasilcev posameznih društev naše GZ Šmartno pri Litiji.

Slovesnost je vodil domači župnik g. Marko Mohor Stegnar, ki nas je ob razlagi slišanih svetopisemskih besed te nedelje opogumljal za »novo« življenje. Kakor poznamo ljudi drugih celin ali držav po govoric, polti kože ..., tako naj bi bili kristjani prepoznavni po ljubezni, po vzornem življenju, dobrih medsebojnih odnosih ... Kakor misijonarji živijo med ljudmi in jim pomagajo pri delu, učenju in življenju nasploh, tako nam v stiskah in drugih neprilikah pomagajo naši gasilci. Njihovo razpoznavno znamenje je pozdrav NA POMOČ, ki kaže pripravljenost gasilca v vsakem trenutku dneva priskočiti na pomoč človeku v stiski.

Naj nas zavetnik sv. Florjan varuje pred grozotami ognja, povodnji in drugih naravnih nesreč ter varuje življenja gasilcev, ki vedno nesebično pomagajo sočloveku.

Ko se zbudijo klopi

Avtorica članka: Klavdija Grum, mag. farm.

S toplejšimi dnevi postanejo aktivni tudi klopi, ki se pri hranjenju s krvjo toplokrvnih živali lahko okužijo in okužbo prenašajo naprej. Ko gremo v naravo, se zaščitimo s primernimi oblačili in repelenti in se po vrnitvi natančno pregledamo. Če opazimo prisesanega klopa, ga čimprej odstranimo s primerno pinceto. Mesto vboda opazujemo več tednov in v primeru simptomov Lymeške borelioze ali KME nemudoma obiščemo zdravnika.

LYMSKA BORELIOZA

Borelioza je bakterijska bolezen, ki običajno poteka v treh fazah. Za prvo so zna-

facebook Javni zavod Mestne Lekarne

LEKARNA NOVA LITJA

PARTIZANSKA POT 8, 1270 LITJA

WWW.MESTNELEKARNE.SI

DELOVNI ČAS

OD PONEDELJKA DO PETKA 7.30-19.30

NEDELJA IN PRAZNIKI 9.00-12.00

(01) 777 02 41

LEKARNA.LITIJAZD@MESTNELEKARNE.SI

čilne kožne spremembe, ki se kažejo kot neboleč izpuščaj z rdečim robom, ki v sredici blede in dobiva obliko kolobarja. V tem primeru je potreben obisk zdravnika, da predpiše ustrezno zdravljenje z antibiotikom. Druga in tretja faza lahko sledi več mesecev ali celo let po okužbi in prizadene številne organe.

KLOPNI MENINGOENCEFALITIS

KME je virusna bolezen osrednjega živčevja. Prva faza se kaže s simptomi, podobnimi prehladu: vročina, bolečine v mišicah

in sklepah, glavobol, utrujenost. Sledi izboljšanje brez posebnih težav. Za drugo fazo je značilna visoka temperatura in znaki prizadetosti osrednjega živčevja, zdravljenje pa praviloma poteka bolnišnično. Zdravila proti virusu KME ni, najbolj ustrezna zaščita je cepljenje, ki se priporoča vsem, ki se veliko gibljejo v naravi ali živijo na območjih z večjo pojavnostjo KME. Za pomoč in nasvete glede ohranjanja vašega zdravja se vedno lahko obrnete na farmacevte v vseh enotah JZ Mestne lekarnе.

ORL NOVAK

ZASEBNA ORL AMBULANTA

za bolezni ušes, nosu in grla

Vsak ponedeljek 15-20h

068 128 368

narocanje@orl-novak.si

www.orl-novak.si

ZD Grosuplje

medicina dela

KRI REŠUJE ŽIVLJENJA.

MOJA KRI – VARNA KRI.

ZAME, ZATE, ZA VSAKOGAR.

Daj majhen delček sebe za dobro drugega.

RKS Območno združenje Litija vabi krvodajalke in krvodajalce, da se udeležijo krvodajalske akcije, ki bo

16. in 17. junija 2022

od 7.00 do 13.00

v prostorih OŠ Gradec v Litiji.

KRI je nenadomestljivo zdravilo, pri zagotavljanju krvi pa si pomagamo lahko le ljudje med seboj.

Vljudno vabljeni!

RKS OZ LITJA

Vabilo na Dan rokometna + zaključna veselica z Atomik Harmonik

Avtorja članka: Aleš Hauptman in Ernest Mrzel, RD Herz Šmartno

Zadnji tekmovalni mesec – maj – je članski ekipi RD HERZ ŠMARTNO prinesel novo zmago v Ligi NLB! Najboljši posameznik tekme proti ekipi Ormoža Janez Grum je bil izglasovan za naj igralca 25. kroga. Čestitke Janez in hvala vsem za vaš glas. Starejši dečki A (SDA) so se prebili v finale tekmovanja, med najboljših osem ekip v Sloveniji. Vse krajane občine Šmartno pri Litiji vabimo na Dan rokometna z zaključno veselico, ki bo v soboto, 11. 6. 2022, v Dvorani Pungrt in na igrišču poleg OŠ Šmartno pri Litiji.

Poročilo majskih tekem članske ekipe RD Herz Šmartno:

6. 5. 2022, 24. krog RD Koper : RD Herz Šmartno 35 : 26 (1)

21. 5. 2022, 25. krog RD Herz Šmartno : RK Jeruzalem Ormož 32 : 30 (2)

27. 5. 2022, 26. krog RD LL Grosist Slovan : RD Herz Šmartno 32 : 31 (3)

(1) Izbranci **Bojana Čotarja** (RD Koper) so temelje za zmago postavili že v prvi polovici tekme, po resni in odgovorni predstavi so na veliki odmor odšli z vodstvom 19 : 6. Gostitelji v drugem polčasu niso več igrali tako zavzeto kot v prvem delu tekme, končna razlika pa zgovorno priča o njihovi premoči na igrišču. Pri domači zasedbi sta bila strelsko najučinkovitejša Tine Poklar s sedmimi in Andraž Makuc s šestimi goli, pri gostih pa **Jaka Avsec** z devetimi in **Jure Žizek** s štirimi zadetki.

(2) Rokometasi iz osrednje Slovenije so na svoji zadnji domači tekmi sezone na kolena položili Ormožane, kljub zmagi pa je jasno, da se bodo po koncu sezone poslovili od prvoligaške družčine. Večji del dvoboja je bila tekma enakovredna, prelomni trenutki pa so minili v znamenju izbrancev **Aleša Šmejca**. V 57. minuti so si priigrali tri gole prednosti (28 : 25), nato pa nekoliko popustili in Prekom dovolili, da so jim povsem zadihali za ovratnik (30 : 29). Zmago sta gostiteljem priigrala pravočasna zadetka **Tima Jerine** in **Jakoba Pelka**. V domači ekipi sta bila strelsko najučinkovitejša **Benjamin Cirar** z devetimi in **Janez Grum** z osmimi goli, v gostujoči pa **Rok Žuran** z osmimi zadetki (**Janez Grum je bil izbran tudi za igralca 25. kroga Lige NLB – čestitke!**).

(3) V hramu slovenskega rokometna na Kodeljevem so gledalci videli izenačeno predstavo, na koncu pa so se zmagave veselili izbranci **Aleša Repine**. Ljubljanci so v izdihljajih tekme povedli z 31 : 28, a so jim tekmeči po golih **Gruma** in **Rozine** povsem zadihali za ovratnik, njihove upe pa je razblinil zadetek, ki ga je v zadnji minuti dosegel **Yankovskyy** za vodstvo z

32 : 30. V domači ekipi sta bila najučinkovitejša **Jakše** in **Tufegdžić** z osmimi goli, v gostujoči pa **Luka Rozina** s šestimi zadetki.

Pri mlajših selekcijah so se varovanci **Roberta Šafariča** – starejši dečki A (SDA) – uvrstili v finale tekmovanja, za kar jim iskreno čestitamo. Nastopili bodo na turnirju za uvrstitev od 5. do 8. mesta v Sloveniji. Kadetska ekipa še naprej zmaguje v skupini za razvrstitev od 19. do 24. mesta. Ostale selekcije, mlajši dečki A, B in C ter ekipe mini rokometna uspešno nastopajo na različnih turnirjih po Sloveniji.

ROKOMETNI TABOR PACUG 2022

Konec meseca junija in v začetku meseca julija bo na vrsti Rokometni tabor 2022, ki bo tudi letos organiziran na morju v letovišču Pacug. Skupno bo to jubilejni dvajseti. Rokometni tabor bo potekal od 28. junija do 2. julija 2022. Tabor je namenjen vsem otrokom letnika 2010 in mlajšim. Na tabor smo povabili tudi dekleta iz ŽRD Litija. Za varnost in animacijo bodo na taboru skrbeli usposobljeni mentorji in trenerji. V društvu smo zelo ponosni, da pri nas trenira veliko število otrok, tako da imamo v ligah, poleg članske ekipe, ki nastopa v 1. LIGI NLB, prijavljenih še pet selekcij v državnem prvenstvu ter štiri selekcije mini in cici rokometna. Skupaj približno 130 otrok pridno trenira dva- do štirikrat tedensko. Tabor je razvedrilne in hkrati tudi športne narave. Otroci so ves čas zaposleni z različnimi aktivnostmi, ki so povezane z športom. Seveda je veliko poudarka na rokometnih igrah, program pa zapolnijo tudi ostale športne aktivnosti kot npr. nogomet, odbojka, plavanje. Vsak večer pa je na vrsti pester in raznolik zabavno-kulturni program.

DAN ROKOMETNA + ZAKLJUČNA VESELICA Z ATOMIK HARMONIK

V mesecu juniju se bo odvijal že 21. Dan rokometna. Pred »koronskimi časi« je bilo v navadi, da se z dnevom rokometna naredi skupen zaključek za vse ekipe, ki so tekmoval v sezoni, letos pa smo se odločili, da poleg dneva rokometna na isti dan speljemo še zaključek z veselico, na kateri bo nastopila glasbena zasedba ATOMIK HARMONIK. Z zasedbo smo podoben dogodek organizirali že leta 2005 ob takratni 40. obletnici društva in po dolgih 17 letih se vračajo na isto prizorišče, ponovno z originalno zasedbo kot takrat. Poleg športnega programa in zaključne veselice bo dogodek imel tudi dobrodelno noto, saj bomo del izkupička od hrane in pijače namenili dvema bratoma članske zasedbe, ki sta v zadnjih dveh letih izgubila oba svoja starša in jima tako vsaj malo pomagali na njuni težki poti.

V soboto, 11. 6. 2022, bo na zunanjem rokometnem igrišču in v Dvorani Pungrt od 14. ure dalje potekal Dan rokometna z zaključno veselico z Atomik Harmonik. Na dnevu rokometna se bodo kot vsako leto predstavile vse selekcije, od mini rokometna do članov. Članska ekipa bo v novi sezoni nastopala v 1. B državni rokometni ligi. Poleg šmarskih selekcij bodo na igrišče stopili tudi veterani Usnjarja ter dekleta iz ŽRD Litija, s katerimi že vrsto let zelo dobro sodelujemo.

Vse novice in informacije glede »Dneva rokometna z zaključno veselico – ATOMIK HARMONIK« bomo objavljali na Facebook in Instagram strani »RD HERZ ŠMARTNO«. Vljudno vabljeni!

»Borimo se za Šmartno!«

Foto: Blaž Bratkovič

Avtoservis in vulkanizerstvo Kastelic

Avtor članka: Avtoservis in vulkanizerstvo Kastelic

Podjetje, ustanovljeno leta 1979
Avtoservis Kastelic, Dejan Kastelic, s. p.
Brodarska ulica 15
1270 Litija

AVTOSERVISNE STORITVE

V Avtoservisu Kastelic hitro in strokovno opravimo servis vašega vozila. Z izborom primernega olja poskrbimo za daljšo življenjsko dobo motorja vašega vozila, saj je mazno olje pomemben element vsakega motorja z notranjim izgorevanjem.

Imamo vrhunske filtre zraka, olja ter druge visoko kvalitetne materiale, ki zadostujejo vsem najnovejšim ekološkim zahtevam na tem področju.

Med drugim nudimo tudi menjavo avtomobilskih vžigalnih svečk. Na zalogi imamo svečke priznanih blagovnih znamk, ki jih lahko najdete skoraj v vsakem novem avtomobilu.

Zamenjamo lahko celoten zavorni sistem vašega avtomobila. Na voljo so zavorni sistemi priznanih blagovnih znamk – vse vrste zavornih delov – od zavornih ploščic, diskov, čeljusti, valjev, zavornih cevi ter zavornih klešč.

Poskrbimo tudi za pregled in menjavo vaših avtomobilskih blažilcev. Strokovnjaki svetujejo, da preverite vaše amortizerje

vsakih 20.000 prevoženih kilometrov in si s tem zagotovite varno in udobno vožnjo. Računalniška avtooptika – natančnost in zanesljivost. Na servisu vam nudimo tudi optično nastavitve podvozja vašega vozila. Pravilna optična nastavitve vozila omogoča enakomerno obrabo tekalne plasti pnevmatik ter natančno krmiljenje vozila.

VULKANIZERSKE STORITVE

Montaža in centriranje pnevmatik s sodobno montirno in računalniško centrirno napravo za pnevmatike.

Na zalogi imamo pestro izbiro vrhunskih pnevmatik priznanih blagovnih znamk Goodyear, Dunlop, Fulda, Sava ...

K-Nails

Avtor članka: K-Nails

Sem Klara, samostojna podjetnica z Brega pri Litiji. Slabi dve leti nazaj me je pot iz vrtca ponesla do svojih sanj. Želja po novem znanju me je pripeljala do Izole, kjer sem se dodatno izobraževala za nohtno stilistko. Leto nazaj sem pridobila naziv za certificiran indigo salon. Medtem sem opravila še mnoge druge tečaje.

V salonu vam nudimo:

- permanentno lakiranje roke/noge,
- podaljševanje gel nohtov na šablono,
- keratinsko vihanje in laminiranje trepalnic,
- podaljševanje trepalnic,
- oblikovanje obrvi z voskom,
- laminacijo obrvi.

V ponudbi imam tudi izdelke nekaterih podjetnikov, tudi lokalnih (nakit Stina, Mellow, Abiny ...).

Po novem me najdete tudi na spletni strani, kjer so zbrane vse informacije, hkrati pa si lahko ogledate tudi spletno trgovino, ki je nastala med kriznimi časi zaprtja salona. Takrat sem odkrila dodatno strast – šivanje oblačil za otroke.

Koda za popust na spletni strani: **KNAILS**
@k_nails_27 @k_kids_27 040 989 804
Naročanje po dogovoru. Lepo vabljeni!

Uredništvo Krajevnih novic čestita vsem bralkam in bralcem časopisa ob dnevu državnosti in vam želi prijetne in razigrane poletne počitnice.

Čestitke tudi vsem občankam in občanom ob 20-letnici ustanovitve Občine Šmartno pri Litiji.

Odšel je naš ljubljeni mož in oče

BRANE ŠKRABANJA

(28. 6. 1958–24. 4. 2022).

TIŠINA IN MIR.

Odnesli so ga v deželo življenja.

Čemu zastavljati vprašanja?

Odslej je njegovo bivališče počitek in njegova obleka luč.

Za vedno. TIŠINA IN MIR.

Kaj mi vemo?

Gospod zgodovine in gospodar včerašnjega in današnjega dne, v tvojih rokah so ključni življenja in smrti.

Ne da bi nas bil vprašal, si ga vzel k sebi in mi zapremo oči in sklonimo glavo ...

TIŠINA IN MIR.

Glasba se je potopila v globoko vodo in vse domotožje kroži po neskončni ravnini.

Boja je konec. Zanj je konec solza, joka, trepeta.

Na njegovem čelu bo vekomaj sijalo sonce in neuničljivi mir bo dokončno zavaroval vse njegove meje.

Gospod življenja in gospodar naše usode, v tvoje roke smo položili to bitje,

ki smo ga globoko ljubili in ki nas je zapustilo.

Ko smo tu na zemlji v prst položili njegovo prehodno telo, naj njegova duša za vedno spi v večnem miru,

v tvojem nedoumljivem in ljubečem naročju ...

TIŠINA IN MIR.

(Ignacio Larranaga, Rekvjem za ljubljeno osebo)

Vsem prijateljem in znancem se iskreno zahvaljujemo za vso pomoč in sočutje.

žena Alenka in otroci

*Srce je omagalo,
dih je zastal,
spomin nanjo bo večno ostal.*

ZAHVALA

BERTA KRALJ,

roj. Hostnik
21. 11. 1935–11. 5. 2022

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem, «jutrjanjikom» in znancem za vse izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče. Posebna zahvala gre negovalkam zavoda Pristan, patronažni sestri Tini, dr. Juteršek, NMP ZD Litija, intenzivnemu oddelku SB TRBOVLJE, dr. Dodevski, Društvu invalidov Litija in Šmartno, Društvu diabetikov Litija in Šmartno, Predilnici Litija, Omahen transportu, PGD Šmartno pri Litiji, Darji Celestina za sobotne popoldneve, Hostnikovim iz Brezja ter KSP Litija za lepo opravljen pogreb. Prav tako se zahvaljujemo župniku Vinku Malovrhu za pogrebni obred ter trobentaču za zaigrano tišino.

Vsi njeni

*Tiho brez slovesa si odšel,
trpljenja in bolečin si se otel.
Sedaj boš tiho v grobu spal,
a za vedno v naših srcih boš ostal.*

Možu in očetu

BRANKU PETKU

(1. 3. 1952–24. 4. 2022)
v slovo

Ob boleči izgubi moža in očka Branka izrekamo vso zahvalo za pomoč osebju Doma Tisje za nego in lajšanje bolečin. Vsem domačim za besede tolažbe, za izrečeno sožalje, za darovanje sveč, sosedom in prijateljem za vse oblike pomoči, in da ste ga pospremili na zadnjo pot. Zahvala pogrebem in nosilcem praporov, Bernardi za besede slovesa, za zaigrano tišino in gospodu Vinku za lep mašni obred. Zahvala tudi Splošni bolnišnici Trbovlje, Oddelku za dializo, za dolgoletno lajšanje bolečin.

Vsem se še enkrat iskreno zahvaljujemo.
Žena Joži, hči Renata z Igorjem in sin Rok

*Nedeljsko se jutro
iz meglic je prebudilo,
se prijateljev snidenja veselilo.
A srce se tvoje je
drugače odločilo ...*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža in atija

FRANCIJA KRAŠEVCA

iz Zavrstnika, 1959–2022,

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom, vaščanom in vsem ostalim za vso pomoč, izrečeno sožalje, darovano cvetje, sveče, denarno pomoč in darovane svete maše. Iskrena hvala vsem gasilcem PGD Zavrstnik in GZ Šmartno pri Litiji za poklon njegovemu spominu z žalno sejo, poslovilnimi besedami in vso pomoč pri organizaciji pogreba. Hvala ekipi NMP Litija za hiter odziv in nudenje pomoči. Hvala šmarskim pevcem in trobentaču za lepo zapete in zaigrane slovenske pesmi ob slovesu. Hvala g. župniku za molitev in daritev svete maše.

In nazadnje en velik, velik hvala tebi, dragi Franci, za vse lepe trenutke, ki smo jih skupaj doživeli!
Pogrešali te bomo!
Vsi njegovi

*Si kot sonce življenja sijal,
za vse svoje ljubezen razdal,
odslej boš kot zvezda svetleča,
naj ti v nebesih dana bo sreča.*

ZAHVALA

V 69. letu nas je zapustil naš dragi mož, oče in dedek,

FRANCI IZLAKAR,

1952–2022, iz Jablaniških Laz.

Ob smrti ljubljenega moža, očeta in dedija se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem za izrečeno sožalje, za sočuten besede, sveče, cvetje in vse darove. Posebno zahvalo izrekamo osebnemu zdravniku dr. Nikolaju Benedičiču in osebju Infekcijske klinike Ljubljana. Hvala tudi župniku Marku Mohorju Stegnarju za lepo opravljen obred, pevcem, trobentaču, gospe Leni Strmljan za besede ob slovesu, Andreju in pogrebni službi KSP Litija ter Petri Planinšek za cvetje.

Srčna hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žena Lojzka, hči Alenka ter vnuka Lan in Žan

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj se je od nas poslovila draga žena in skrbna mama

MILENA ČOPAR,

9. 2. 1962–19. 4. 2022.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje in spodbudne besede, prav tako tudi za podarjeno cvetje, sveče in darove za svete maše. Posebna zahvala velja pogrebem, pevcem za ubrano petje in gospodu Marku Mohorju Stegnarju za poslovilni obred.

Vsi njeni

*Sklenjen je krog ...
Ne prošnja ne jok te več ne predrami ...
V mislih, spominih z nami ostajaš, ljubljena mami ...*

ZAHVALA

STANISLAVA KUHELJ

Ježce 3
1937–2022

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom, ki ste se poslovili od nje in jo pospremili na njeni zadnji poti. Hvala za darovano cvetje, sveče in svete maše. Hvala osebju Doma Tisje za dolgoletno oskrbo, g. župniku Jožetu Hauptmanu za lepo opravljen obred in pogrebni službi Perpar.

Vsi njeni

Cesta čez Bogenšperk

Avtor članka: Tim Šteferl

Današnja regionalna cesta z oznako 416 poteka od Litije do Biča, kjer se priključi na dolenjsko avtocesto. Cesta je dolga dobrih 21 kilometrov, njen najbolj razgiban del pa so nedvomno serpentine čez Bogenšperk.

Cesta je tam potekala že v srednjem veku, saj je že tedaj predstavljala pomembno povezavo med Dolenjsko in živahnim rečnim prometom na Savi. Trasa poti pa je bila vendarle speljana nekoliko drugače, kot je danes. Del poti, ki je potekal mimo gradu Bogenšperk, je veljal za izjemno nevarnega. Od nekdanjega ribnika črнопотоške graščine (tik preden se začne današnja cesta vzpenjati) je bila cesta speljana po grabnu v strmi ravni liniji vse do gradu Bogenšperk, kjer se je iz gozda odprla tik pred vhodom v grad. Od tam je tekla po strmem hribu do Leskovic, od koder pa se je spustila v dolino Temenice. Po takšni poti je velikokrat prihajalo do nezgod; od zdrsa kočij in vozov, padcev in poškodb konjev ter ljudi. Ko je sredi 19. stoletja v Litijo prišla železnica, je promet čez Bogenšperk postal še bolj frekventen. Prav zaradi tega so postale želje po prenovitvi ceste vse glasnejše, prenova pa se je uresničila v letih od 1888 do 1890. Takrat so nevarno strmo cesto zamenjale serpentine, po katerih se peljemo še danes. Cesto je projektiral znani arhitekt v tedanji monarhiji, Jan Vladimír Hraský. Hraský, po

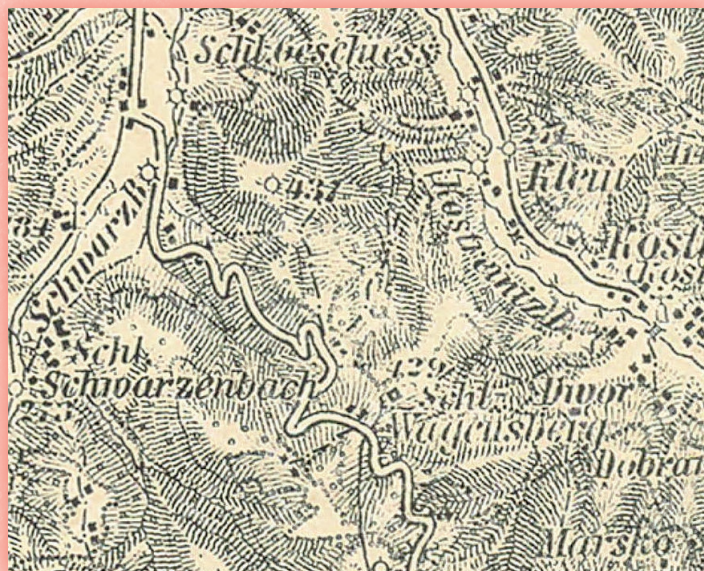

Pogled na grad Bogenšperk v tridesetih letih 20. stoletja (Domoznanska zbirka Knjižnice Litija)

rodu Čeh, je na Slovenskem projektiral kar nekaj znanih objektov, npr. Kranjski deželni dvorec (1902), v katerem je danes rektorat Univerze v Ljubljani, železni most čez Savo v Radečah (1894) in druge stavbe. Nova vijugasta makadamska cesta je močno olajšala promet po tem delu regionalne ceste. Cesta je ostala makadamska vse do 70-ih let 20. stoletja, ko so jo asfaltirale mladinske delovne brigade. Staro cesto pa je še danes moč slutiti v gozdovih pod Bogenšperkom.

Trasa stare ceste čez Bogenšperk (1880)

Trasa nove ceste čez Bogenšperk (1905)

Šmartno